

Nr 130.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1941 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 161 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden den 7 mars 1941, föreslagit riksdagen att godkänna följande vid propositionen fogade förslag till kungörelser, nämligen

1) Förslag

till

kungörelse om ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8).

Härigenom förordnas, *dels* att 15 § 4 mom., 52 § 7 mom. 5 punkten, 55 § 4 mom. 1 punkten och 58 § 2 mom. 3 punkten civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 skola hava nedanstående ändrade lydelse, *dels* att 6 punkten i 64 § 4 mom. samma reglemente skall utgå, *dels ock* att till 64 § skall fogas ett nytt moment, 5 mom. Bostad m. m., av den lydelse som här nedan anges:

15 §.

4 mom. Vid tjänstledighet för *havandeskap* eller *barnsbörd* skall kvinnlig tjänsteman

a) vidkännas A-avdrag under en tid av högst 120 dagar, dock ej för tid efter 90:e dagen från förlossningen;

b) vidkännas C-avdrag för tid därutöver.

52 §.

7 mom. Statens sinnessjukhus.

5. Överläkare äger — — — eller efterträdare.

Därest överläkare — — — finner skäligt.

För annan tjänsteman än överläkare gäller i stället för vad i 41 § första

stycket stadgas att, därest åt tjänstemannen såsom bostad anvisas lägenhet, vilken äges eller disponeras av statsverket, han skall vara skyldig att bebo densamma. Prövas med hänsyn till tjänstemannens ekonomiska förhållanden eller andra särskilda omständigheter avsevärda olägenheter för tjänstemannen vara förenade med skyldigheten att taga i besittning honom anvisad bostad eller att vidare bebo redan innehavd sådan, må dock vederbörande myndighet på framställning av tjänstemannen kunna meddela honom befrielse från nämnda skyldighet. Innan sådan framställning upptages till prövning, skall tillfälle beredas ett för avgivande av yttrande i dylika ärenden utsett personalombud att utlåta sig över framställningen. Det ankommer på medicinalstyrelsen att meddela beslut angående sättet för utseende av personalombud och dettas verksamhetsområde.

Vad i 41 § andra stycket samt 42 och 43 §§ stadgas rörande tjänstebostad skall äga motsvarande tillämpning beträffande bostad, varom i nästföregående stycke är fråga.

55 §.

4 mom. Karolinska sjukhuset.

1. Semestertidens längd utgör årligen
  - a) för överläkare vid gynekologiska avdelningen av radiumhemmet 90 dagar samt för laborator och förste byråingenjör vid radiofysiska institutionen 60 dagar,
  - b) för assistent och tekniskt biträde vid radiofysiska institutionen, för tjänsteman tillhörande sjukvårdspersonalen vid radiumhemmet, vilken i sitt arbete handskas med röntgen eller radium, ävensom för reparatör vid röntgen- och ljusavdelningen av radiumhemmet 42 dagar, dock med rätt för sjukhusdirektionen att medgiva semester under ytterligare högst 18 dagar,
  - c) för tjänsteman — — — 42 dagar,
  - d) för annan — — — 35 dagar.

58 §.

2 mom. Telegrafverket.

3. På därom gjord ansökning äger Kungl. Maj:t medgiva, att tjänsteman, vilken förordnats såsom distriktschef, verkstadsdirektör, överdirektör eller överingenjör men vilkens förordnande upphört utan att efterföljas av förnyat förordnande, må återgå till ordinarie befattning inom den lönegrad han före förordnandet tillhörde. Har sådant medgivande lämnats, skall för bestämmande av tjänstemannens placering i löneklass så anses, som om han även under den tid förordnandet varat innehaft ordinarie befattning inom nämnda lönegrad.

Därest så — — — ordinarie tjänster.

64 §.

5 mom. Bostad m. m.

Distriktsveterinär i distrikt, där särskild bostad är av distriktet eller däri ingående kommun eller kommuner för veterinären anordnad och av länsstyrelsen, efter länsveterinärens hörande, godkänd, är skyldig att förhyra densamma till belopp, som, där överenskommelse ej kan träffas, fastställas av länsstyrelsen.

Äro till bostaden anslutna särskilda, för veterinärtjänstens skötande erforderliga utrymmen, såsom lokal för husdjursklinik, laboratorielokal, sjukstall el. dyl., skall i fråga om förhyrande m. m. av sådant utrymme gälla vad i första stycket sägs.

Innehavare av bostad, som i första stycket avses, eller, om han avlidit, hans dödsbo, åligger att till vikarie eller efterträdare på distriktsveterinärtjänsten mot skälig ersättning upplåta expeditionslokal och till bostaden eventuellt anslutna, för veterinärtjänstens skötande erforderliga särskilda utrymmen, ävensom, i den omfattning som kan finnas lämplig, tillhandahålla honom bostadsutrymme.

Är bostaden med därtill hörande särskilda utrymmen kostnadsfritt upplåten åt distriktsveterinären, skall tillhandahållande av expeditionslokal m. m. samt bostadsutrymme ske utan ersättning.

I fråga om avträdande av bostad, som här avses, skall vad i 43 § 1 mom. stadgas äga motsvarande tillämpning.

Distriktsveterinär i distrikt, där bostad icke finnes för veterinären anordnad, är skyldig att vid honom beviljad semester eller tjänstledighet, där så påkallas och omständigheterna sådant medgiva, mot skälig ersättning tillhandahålla vikarie nödig expeditionslokal.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1941.

---

2) F ö r s l a g

till

**kungörelse om ändrad lydelse av 20 § 1 mom. militära
avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 275).**

Härigenom förordnas, att 20 § 1 mom. militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939 skall hava ändrad lydelse på sätt nedan angives:

20 §.

1 mom. Vid tjänstledighet — — — tid därutöver.

Vad i detta moment sägs gäller, i enlighet med vad därom är eller må varda

särskilt stadgat, även i fråga om avlöning till beställningshavare, som erhåller tjänstledighet för tvångsvis anordnad läkarundersökning.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1941.

Vidare har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad departementschefen förordat vidtaga ändring av bestämmelserna angående kvinnlig lärarens avlöning under ledighet för havandeskap eller barnsbörd i 19 § avlöningsreglementet den 30 september 1937 för lärare vid folk- och småskolor samt i 14 och 33 §§ avlöningsreglementet den 11 november 1938 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor,

dels medgiva, att ordinarie läraren i musik vid östra realskolan i Göteborg Werther Carlsson må med sin tjänst förena befattning såsom ordinarie folkskollärare vid Göteborgs folkskolor och att ordinarie folkskolläraren vid Göteborgs folkskolor Torsten Carlsson må med sin tjänst förena befattningen såsom ordinarie kantor och organist vid Göteborgs Masthuggs församling,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsak enligt de grunder, som departementschefen angivit, utfärda bestämmelser angående avlöning till vissa befattningshavare (lärare) i statens tjänst ävensom till vissa kommunalt anställda lärare under tjänstledighet för deltagande i hemvärnsövningar och hemvärnskurser,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsak enligt de grunder, som departementschefen angivit, utfärda bestämmelser angående avlöning m. m. till befattningshavare i statens tjänst under tjänstgöring vid verkshemvärn,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om kontant bidrag till sådan uniformspliktig personal vid lots- och fyrstaten, som själv ombesörjer anskaffning av färdiga uniformspersedlar,

dels medgiva, att hos lantmätare anställt tekniskt biträde må såsom effektiv tjänstgöringstid för erhållande av avlöningsförbättring av statsmedel taga i betraktande jämväl tid, varunder biträdet i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering varit inkallad till värnpliktstjänstgöring, dock endast i den mån biträdet på grund av värnpliktstjänstgöringen varit hindrad att fullgöra för avlöningsförbättringens åtnjutande eljest föreskriven tjänstgöring,

dels lämna Kungl. Maj:t fortsatt bemyndigande för budgetåret 1941/42 att meddela särskilda avlöningsföreskrifter vid eventuell övergång till krisadministration,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter an-

gående skyldighet för vid försvarsväsendet anställd civil personal, vilken åtnjuter pensionsrätt enligt militära pensionsreglementet, att underkasta sig läkarundersökning m. m.

Innebörden av Kungl. Maj:ts förslag.

1:o) **Ändring i bestämmelserna angående kvinnlig tjänstemans (lärares) tjänstledighet för havandeskap eller barnsbörd.** Kungl. Maj:ts under denna punkt (sid. 6—9) framlagda förslag avser allenast ett förtydligande av gällande bestämmelser i syfte att förhindra, att tjänstledighet för barnsbörd uttages senare än 90:e dagen efter förlossningen. En viss oklarhet rörande dessa bestämmelsers rätta innebörd har nämligen gjort sig gällande. Förslaget berör i första hand 15 § 4 mom. civila avlöningsreglementet. Därest riksdagen bifaller förslaget, förutsättes, att genom Kungl. Maj:ts försorg ändringar av motsvarande innebörd vidtagas i civila och militära icke-ordinariereglementena. Vidare inhämtas riksdagens bemyndigande att i 19 § sista stycket avlöningsreglementet för lärare vid folk- och småskolor samt i 14 § A. 5) och 33 § 4 mom. avlöningsreglementet för lärare vid kommunala flickskolor m. fl. högre kommunala läroanstalter vidtaga erforderliga ändringar i det nu omhandlade avseendet.

Införandet av förtydligande bestämmelser av nu angiven innebörd bör enligt departementschefens uppfattning icke medföra återbetalningsskyldighet i sådana fall, då kvinnlig tjänsteman (lärare) mot löneavdrag motsvarande sjukavdrag tidigare medgivits ledighet för barnsbörd under tid, som legat efter 90:e dagen efter förlossningen.

2:o) **Visst undantag från de i civila avlöningsreglementet meddelade bestämmelserna angående tjänstebostad.** Kungl. Maj:ts under denna punkt (sid. 9—14) framlagda förslag bygger på en av *medicinalstyrelsen* i skrivelse den 12 september 1939 gjord framställning, varöver utlåtanden avgivits av *statens bostadsnämnd* och *allmänna lönenämnden*.

I förnyat utlåtande den 21 maj 1940 har *medicinalstyrelsen* meddelat, bland annat, att svenska sinnessjukvårdspersonalens förbund och statens sinnessjukhus ekonomipersonals förbund vid förhandlingar i ärendet förklarat sig tillstyrka *medicinalstyrelsens* den 12 september 1939 framställda förslag.

Departementschefen har för egen del anfört:

Såsom *medicinalstyrelsen* anfört skulle framdeles olägenheter för själva sjukhusdriften kunna uppstå, om personalen vid sinnessjukhusen obehindrat finge utflytta från de vid sjukhusen befintliga personalbostäderna. Styrelsen har också framhållit, att man ej utan men för sjukhusdriften kunde på den fria hyresmarknaden upplåta ur tjänstesynpunkt icke betingade lägenheter vid sjukhusen, liksom ock att det i de enskilda fallen mötte svårigheter att avgöra, vilka bostäder vore att anse såsom erforderliga ur tjänstesynpunkt och vilka som icke vore det. Med hänsyn härtill och då det givetvis är ett statsintresse, att de bostäder, som anordnats och bekostats av statsverket, bliva på behörigt sätt utnyttjade, finner jag mig böra biträda styrelsens för-

slag om skyldighet för vid sinnessjukhus anställd befattningshavare att bebo sjukhuset tillhörande bostadslägenhet, som anvisas honom till bostad, oavsett om lägenheten är att betrakta såsom tjänstebostad i avlöningsreglementets mening eller icke. Härför erfordras emellertid införande i civila avlöningsreglementet av särbestämmelser i ämnet. Dessa särbestämmelser torde böra givas motsvarande avfattning som de för statens järnvägars vidkommande i 58 § 3 mom. 8 punkten av reglementet meddelade och intagas under punkt 5 i reglementets 52 § 7 mom. Jag vill påpeka att, därest tjänstebostadsförhållandena ordnas på sätt skett vid statens järnvägar, tjänsteman vid sinnessjukhus likväl skulle under vissa förhållanden kunna befrias från skyldigheten att bebo honom anvisad bostad och att prövning av sådan fråga skulle ske i samråd med särskilt för ändamålet utsett personalombud.

Vid bifall till mitt förslag bör erforderlig ändring göras jämväl i civila icke-ordinariereglementet (52 § 7 mom.).

3:o) Semester för vissa befattningshavare vid karolinska institutet och karolinska sjukhuset (sid. 14 och 15). I 55 § 4 mom. civila avlöningsreglementet hava meddelats vissa särskilda, från de allmänna semesterbestämmelserna i reglementets 11 § avvikande föreskrifter rörande semestertidens längd för bl. a. sådana befattningshavare vid karolinska sjukhuset, vilka i sin tjänstgöring hava att handskas med röntgen eller radium.

I propositionen nr 74 har Kungl. Maj:t framlagt förslag om att forskningsavdelningarna vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik, nämligen svulstpatologiska avdelningen — efter övertagandet benämnd radiopatologiska avdelningen — och radiofysiska avdelningen, vilkas drift nu delvis bekostas av Konung Gustaf V:s jubileumsfond, skola från och med den 1 juli 1941 helt övertagas av statsverket och inordnas under karolinska sjukhuset. Enligt den föreslagna personalorganisationen för ifrågavarande institutioner efter övertagandet skulle å karolinska institutets stat nyuppföras 1 professor och föreståndare och 1 laborator, avsedda för radiopatologiska avdelningen, och 1 professor och föreståndare, avsedd för radiofysiska avdelningen, samtliga med avlönning enligt de för professor respektive laborator vid institutet gällande grunder, samt å karolinska sjukhusets stat upptagas, bland andra, följande befattning, nämligen 2 laboratorer, tillika avdelningsföreståndare, i lönegrad A 28, 1 laborator, tillika kemist, i lönegrad A 26, 1 förste byråingenjör, tillika avdelningsföreståndare, likaledes i lönegrad A 26, och 1 assistent i lönegrad A 14. Å andra sidan skulle den å karolinska sjukhusets stat för närvarande uppförda befattningen såsom laborator i lönegrad A 26 vid radiofysiska avdelningen bortfalla.

I den framställning från *styrelsen för Konung Gustaf V:s jubileumsfond* av den 11 november 1939, som legat till grund för det i propositionen framlagda förslaget, har förordats, att för innehavarna av de nya befattningar, med vilka äro förenade göromål berörande röntgen eller radium, meddelas särskilda bestämmelser angående semestertidens längd.

Föredragande departementschefen har för egen del anfört följande:

Vad först angår den årliga semestern för professorn och föreståndaren för radiofysiska institutionen torde denna böra i likhet med vad som gäller för

överläkaren vid gynekologiska avdelningen av radiumhemmet bestämmas till 90 dagar. Föreskrift härom torde lämpligen kunna meddelas genom en komplettering av vederbörande instruktion.

För laborator och förste byråingenjör vid förstnämnda institution synes semestern i anslutning till vad som föreslagits böra bestämmas till 60 dagar. Assistent vid institutionen bör i likhet med tekniskt biträde för fysiska mätningar berättigas åtnjuta semester under 42 dagar, med rätt för sjukhusdirektionen att medgiva semester under ytterligare högst 18 dagar. Förslag torde böra föreläggas riksdagen om komplettering av semesterföreskrifterna i 55 § 4 mom. 1 punkten civila avlöningsreglementet i enlighet härmed.

I detta sammanhang torde jag få påpeka, att professorer och laboratorer vid karolinska institutet äga i stället för semester åtnjuta ferier. Professorn ävensom laboratorn vid radiopatologiska institutionen skola emellertid, ehuru upptagna å karolinska institutets stat, icke tjänstgöra vid nämnda institut utan huvudsakligen vid radiopatologiska institutionen inom karolinska sjukhuset. Vid sådant förhållande synes en särskild föreskrift erfordras för reglerandet av deras semesterförhållanden. Jag föreslår, att semestern för den förre, i anslutning till vad som gäller för överläkare i allmänhet vid karolinska sjukhuset, bestämmas till 60 dagar samt för den senare till 45 dagar. På sätt jag nyss förordat i fråga om semester för professorn å radiofysiska institutionen torde stadgande härom böra meddelas i form av en instruktionsbestämmelse.

4:o) **Vissa förordnandetjänstemäns vid telegrafverket återgång till förut innehavd befattning** (sid. 16). Enligt 58 § 2 mom. 3 punkten civila avlöningsreglementet äger Kungl. Maj:t på därom gjord ansökan medgiva, att tjänsteman, vilken förordnats såsom telefondirektör i Stockholm eller såsom verkstadsdirektör vid telegrafverket men vilkens förordnande upphört utan att efterföljas av förnyat förordnande, må återgå till ordinarie befattning inom den lönegrad han före förordnandet tillhörde. Därest så erfordras för beredande åt tjänsteman i nu avsett fall av ordinarie befattning, äger Kungl. Maj:t besluta därav betingad tillfällig ökning av antalet ordinarie tjänster.

Motsvarande bestämmelser äro i reglementet meddelade beträffande vissa förordnandetjänster vid postverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk samt domänverket.

I annat sammanhang (prop. nr 148) har Kungl. Maj:t framlagt förslag om inrättandet av vissa nya förordnandetjänster vid telegrafverket, nämligen befattningar såsom överdirektör, överingenjör och distriktschef. I samband med omorganisationen skulle befattningen såsom telefondirektör i Stockholm bortfalla. I förslaget har framhållits, att ett bifall till detsamma påkallade ändring av föreskrifterna i 58 § 2 mom. 3 punkten civila avlöningsreglementet i syfte att bereda innehavarna av nämnda nya tjänster möjlighet att återgå till ordinarie befattning inom förut innehavd lönegrad.

Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande förslag avser sådan ändring av stadgandet i 58 § 2 mom. 3 punkten civila avlöningsreglementet, att å ena sidan befattningen såsom telefondirektör i Stockholm bortfaller samt att å andra sidan där införas de nya befattningarna såsom överdirektör, överingenjör och distriktschef vid telegrafverket.

5:o) **Bestämmelser angående tjänstebostad för distriktsveterinärer** (sid. 16—21). Avlöningsförmånerna för distriktsveterinärerna äro numera reglerade genom bestämmelser i civila avlöningsreglementet. Med hänsyn till de betydande avvikelser från de i reglementet meddelade allmänna bestämmelserna, främst i fråga om löneplanen, som ansetts nödvändiga vid ordnandet av distriktsveterinärernas löneförhållanden, hava emellertid löneföreskrifterna för nämnda tjänstemannagrupp — i likhet med vad som skett beträffande vissa andra befattningshavargrupper, såsom provinsialläkare, rektorer m. fl. — upptagits under en särskild paragraf, 64 §, av reglementet. Därvid hava allenast vissa av reglementets allmänna bestämmelser genom direkt hänvisning gjorts tillämpliga å distriktsveterinär, medan paragrafen i övrigt upptager för distriktsveterinärer erforderliga specialföreskrifter. Nämnda hänvisning omfattar emellertid icke de i 41—43 §§ av reglementet meddelade föreskrifterna om tjänstebostad. Ej heller hava i samband med distriktsveterinärernas inordnande under civila avlöningsreglementet särföreskrifter i nämnda hänseende blivit, så vitt angår denna kategori tjänstemän, intagna i reglementet.

Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 11 oktober 1940 uppdragit åt *medicinalstyrelsen* att verkställa utredning av frågan om utnyttjande av veterinärbostäder, som uppförts av vederbörande kommuner, har styrelsen, som infordrat yttrande i ärendet från svenska distriktsveterinärföreningens styrelse, den 6 november 1940 inkommit med förslag till bestämmelser i ämnet.

Över medicinalstyrelsens förslag hava utlåtanden avgivits av *statskontoret*, *statens bostadsnämnd*, *svenska landskommunernas förbund* och *byggnadsstyrelsen*.

Föredragande departementschefen har för egen del anfört:

Såsom av det anförda framgår har medicinalstyrelsen framlagt förslag till detaljerade bestämmelser för reglerande av tjänstebostadsförhållandena för distriktsveterinärer i sådana veterinärdistrikt, där särskild bostad för veterinären är av distriktet eller av till distriktet hörande kommun eller kommuner eller kommunalförbund eller av landsting anordnad. Mot förslaget hava av de hörda myndigheterna framförts vissa erinringar.

Det synes mig angeläget, att vissa av de föreslagna föreskrifterna, om ock med en del ändringar, intagas bland de i 64 § civila avlöningsreglementet för distriktsveterinärer avsedda avlöningsbestämmelserna. Att märka är att, då här icke är fråga om bostad som upplåtes av statsverket, de i civila avlöningsreglementet införda allmänna bestämmelserna om tjänstebostad icke kunna utan vidare komma i tillämpning. Jag vill ock erinra, att bland avlöningsbestämmelserna för provinsialläkare i 59 § 5 mom. civila avlöningsreglementet äro införda vissa särskilda bestämmelser angående tjänstebostad för läkare i sådana provinsialläkardistrikt, där bostad är av distriktet eller däri ingående kommun eller kommuner för läkaren anordnad och av länsstyrelsen godkänd. Dessa föreskrifter synas mig kunna tjäna till ledning vid meddelande av tjänstebostadsbestämmelser för distriktsveterinärer.

I första hand torde böra föreskrivas, att distriktsveterinär i distrikt, där särskild bostad är av distriktet eller däri ingående kommun eller kommuner för veterinär anordnad och av länsstyrelsen efter länsveterinärens hörande

godkänd, skall vara skyldig att förhyra densamma till belopp, som, där överenskommelse ej kan träffas, fastställas av länsstyrelsen. Det sagda bör ock gälla, där till bostadsfastigheten höra särskilda utrymmen, som äro erforderliga för veterinärtjänstens skötande, såsom lokal för husdjursklinik, laboratorielokal, sjukstall el. dyl. Jag delar sålunda den av statskontoret uttalade meningen, att hyresersättningen bör bestämmas efter fri överenskommelse mellan tjänstinnehavaren och bostadsupplåtaren samt att någon maximering av hyran icke bör förekomma. Där överenskommelse om ersättningsbeloppet ej kan träffas, bör detsamma såsom statskontoret föreslagit fastställas av länsstyrelsen. Någon viss termin för hyrans erläggande synes mig icke böra stipuleras. För det fall, att tjänstinnehavaren befordras eller förflyttas till annan stationeringsort eller avgår från tjänsten eller entledigas, synas mig de i 43 § 1 mom. civila avlöningsreglementet givna bestämmelserna kunna utan olägenhet göras direkt tillämpliga.

Enligt 64 § 4 mom. 6 punkten civila avlöningsreglementet är distriktsveterinär, som åtnjuter semester eller tjänstledighet, skyldig att, där så påkallas och omständigheterna sådant medgiva, mot skäligen ersättning tillhandahålla vikarie nödig expeditionslokal. Denna föreskrift är givetvis tillämplig, oavsett om distriktsveterinären bebor tjänstebostad eller annan bostad. För provinsialläkare, som innehar tjänstebostad, är emellertid i 59 § 5 mom. stadgad en vidsträcktare skyldighet i avseende å tillhandahållande av utrymme åt vikarie. Det synes mig lämpligt, att bestämmelserna för distriktsveterinär i denna del närmare anslutas till de för provinsialläkare redan gällande.

Skyldighet att underkasta sig de nya bestämmelserna skulle givetvis åligga den, som hädanefter utnämnes till distriktsveterinär. Samma skyldighet torde ock kunna åläggas redan utnämnd distriktsveterinär, som på egen ansökan erhåller förflyttning till distrikt, där bostad för veterinären är anordnad. I övrigt torde nuvarande innehavare av distriktsveterinärsbefattningar icke kunna förpliktas att underkasta sig de nya bestämmelserna angående tjänstebostad.

6:o) Dispens för vissa befattningshavare från gällande bestämmelser angående förening av tjänster (sid. 22—24). I skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 mars 1940 har *skolöverstyrelsen* gjort framställning om rätt för ordinarie musikläraren vid östra realskolan i Göteborg *Werther Carlson* att med sin tjänst få förena ordinarie folkskollärartjänst vid Göteborgs folkskolor. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 14 oktober 1939 hade Carlson medgivits rätt att förena sin ordinarie övningslärarbefattning vid östra realskolan i Göteborg med ordinarie musiklärartjänst vid Göteborgs folkskolor. Av handlingarna i nämnda ansökningsärende hade ingenting annat framgått än att fråga varit om förening av statlig övningslärarbefattning med sådan kommunal övningslärarbefattning, som avsåges i 55 § 9 mom. 4 punkten första stycket. Nu hade det emellertid kommit till överstyrelsens kännedom, att tjänsten vid folkskolorna i Göteborg icke vore en kommunal övningslärarbefattning i egentlig mening utan en ordinarie folkskollärartjänst, ehuru undervisningen omfattade uteslutande sång och musik. På grund härav syntes nämnda bestämmelse icke äga tillämpning i detta fall utan erfordrades särskilda åtgärder för att föreningen skulle fortfarande få äga bestånd.

Över denna framställning har utlåtande avgivits av *allmänna lönenämnen*.

den, som därvid framhållit, att riksdagens samtycke till föreningen av ifrågasvarande tjänster erfordrades.

Vidare har ordinarie folkskolläraren vid Göteborgs folkskolor *Torsten Carlsson* i en till Kungl. Maj:t ingiven ansökning anhållit om tillstånd att med sin tjänst få förena befattningen såsom ordinarie organist och kantor i Göteborgs Masthuggs församling. Av ansökningen framgår, att Carlsson tillträtt nämnda organist- och kantorsbefattning den 13 juni 1920 och att han den 1 maj 1925 blivit ordinarie innehavare av densamma. Den 1 juli 1939 har han erhållit sin innehavande ordinarie folkskollärartjänst efter att dessförrinnan från och med höstterminen 1924 — med undantag allenast för år 1928 — hava innehaft icke-ordinarie lärartjänst vid nämnda folkskolor. Med organist- och kantorsbefattningen vore förenad en tjänstgöring av allenast 4 à 5 timmar i veckan.

I detta ärende hava utlåtanden avgivits av *skolöverstyrelsen*, *statskontoret* och *allmänna lönenämnden*. Lönenämnden framhåller i sitt utlåtande bland annat, att inhämtande av riksdagens samtycke till tjänsteförening i fall sådana som det förevarande måste anses innebära en onödig omgång. Enligt lönenämndens mening borde genom en reglementsändring sörjas för att Kungl. Maj:t erhöles befogenhet att ensam träffa avgörande i angivna hänseende.

Departementschefen har för egen del anfört:

I anledning av vad allmänna lönenämnden anfört om behovet av en ändring av bestämmelserna om tjänsteförening i avlöningsreglementet för lärare vid folk- och småskolor vill jag framhålla, att ifrågasvarande bestämmelser — liksom ock de i sådant hänseende meddelade bestämmelserna i avlöningsreglementet för de högre kommunala skolorna — icke på ett ur saklig synpunkt tillfredsställande sätt ansluta sig till motsvarande bestämmelser i civila avlöningsreglementet, ett förhållande som givetvis bland annat är beroende av att reglementena tillkommit vid olika tidpunkter. Jag har emellertid ansett mig icke på grund av de föreliggande framställningarna böra ingå på någon prövning av de ändringar i vederbörande reglementen, som skulle erfordras för att åstadkomma en utjämning i förevarande hänseende. Denna fråga synes mig vara av den natur, att den lämpligen bör upptagas till behandling i samband med en blivande revision av de av Kungl. Maj:t utfärdade avlöningsreglementena för kommunala lärare.

Vid sådant förhållande och i betraktande av de särskilda omständigheter, som anförts i de nu föreliggande ärendena, vill jag icke motsätta mig, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens samtycke till de tjänsteföreningar, varom i ärendena är fråga.

7:o) Avlöning till viss civil personal i statens eller kommuns tjänst under tjänstgöring vid allmänt hemvärn eller verkshemvärn (sid. 25—32).

I överensstämmelse med riksdagens beslut har Kungl. Maj:t den 31 maj 1940 utfärdat kungörelse (nr 408) om hemvärnets organisation och uppgifter m. m. (hemvärnskungörelse). I enlighet med nämnda kungörelse består hemvärnets, som utgör en del av lantförsvaret, av militärt organiserade, på fri-

villighetens väg rekryterade förband, vilkas främsta uppgift är att verka för det omedelbara trygghandet av den egna hemorten. Till hemvärnsmän och reservhemvärnsmän antagas i värnpliktshänseende över- och underåriga män ävensom sådana värnpliktiga, vilka på grund av frikallelse, uppskov av längre varaktighet eller annan orsak beräknas icke komma att inkallas till tjänstgöring vid mobilisering. Antagning sker på därom hos inskrivningsbefälhavaren gjord skriftlig ansökan. Med den antagne upprättas kontrakt (hemvärnskontrakt) angående anställningen.

Hemvärnsman (reservhemvärnsman) må åläggas att under fredstid i utbildningssyfte årligen fullgöra högst 50 timmars tjänstgöring, däri icke inräknas den tid som åtgår för vidmakthållande och förkovran av skjutskicklighet och fältduglighet i övrigt. Nämda tjänstgöring må icke utan särskild överenskommelse förläggas till hemvärnsmannens (reservhemvärnsmannens) arbetstid. Under krig ävensom eljest, då Konungen utfärdat befallning att hemvärdet skall hållas i beredskap, är hemvärnsman skyldig att på kallelse inställa sig till den tjänstgöring, som erfordras för fyllandet av hemvärdets uppgifter. Vid tjänstgöring under fredstid äger hemvärnsman åtnjuta fri inkvartering ävensom fria resor. Vid tjänstgöring under krig ävensom då Konungen anbefallt hemvärdets hållande i beredskap åtnjuter hemvärnsman dels fri inkvartering och fria resor, dels dagavlöning med 2 kronor 50 öre för varje tjänstgöringsdag om sammanlagt minst 3 timmar, dels ock försörjningsbidrag.

I anslutning till hemvärnskungörelsen har hemvärnsledningen utfärdat vissa anvisningar beträffande hemvärdets organisation vid vissa statens verk och inrättningar (s. k. verkshemvärn). I enlighet med nämnda anvisningar förutsätts hemvärnsförband skola organiseras vid statliga verk och inrättningar, där verksamheten under alla förhållanden måste hållas vid gång. Rekrytering av verksförband sker genom antagning i vanlig ordning enligt hemvärnskungörelsens bestämmelser, dock uteslutande bland den vid verket anställda personalen.

I skrivelse den 17 september 1940 har *chefen för armén* framhållit, att tjänstemän vid den civila statsförvaltningen under tjänstgöring vid det allmänna hemvärdet för närvarande måste vidkännas C-avdrag, d. v. s. avstå hela lönen. Då detta förhållande icke kunde anses förenligt med rättvisa och billighet, har *chefen för armén* hemställt, att civila avlöningsreglementet och civila icke-ordinariereglementet måtte omarbetas därhän, att hemvärnstjänstgöring jämställdes med värnpliktstjänstgöring i landstormen samt att hemvärnsman sålunda under tjänstledighet för tjänstgöring i denna sin egenskap finge uppbära honom eljest tillkommande avlöning minskad med B-avdrag.

Över nämnda framställning hava *allmänna lönenämnden* och *statskontoret* avgivit utlåtanden.

I särskilda skrivelser hava vidare *generalpoststyrelsen*, *telegrafstyrelsen* och *vattenfallsstyrelsen* — med förmälan att hemvärnsförband avsåges skola organiseras vid postverket och telegrafverket och redan upprättats vid statens vattenfallsverk — gjort framställning angående ersättning till den verkspersonal, som komme att tjänstgöra vid sådant förband.

Över verksstyrelsernas framställningar har *allmänna lönenämnden* den 26 november 1940 afgivit utlåtande.

Departementschefen har beträffande avlöningsförmånerna under tjänstgöring vid det allmänna hemvärdet för egen del anfört:

Vad till en början angår avlöningsförmåner till tjänsteman under tjänstgöring i egenskap av hemvärnsman i det allmänna hemvärdet finner jag i likhet med allmänna lönenämnden och statskontoret skäl tala för att någon del av lönen må behållas. I enlighet med vad lönenämnden föreslagit och statskontoret tillstyrkt förordar jag därför, att i civila avlöningsreglementet avsedd ordinarie tjänsteman och i civila icke-ordinariereglementet eller militära icke-ordinariereglementet avsedd extra ordinarie tjänsteman berättigas under tjänstledighet, som tjänstemannen erhåller för deltagande i hemvärnsövningar och hemvärnskurser, uppbära avlöning med B-avdrag, dock under högst 14 dagar av ett och samma kalenderår. Lön med avdrag motsvarande B-avdrag synes mig under ledighet för samma ändamål även böra — med enahanda tidsbegränsning — tillkomma hemvärnsman, som i kommuns tjänst innehar sådan ordinarie eller extra ordinarie lärar- eller därmed jämförlig befattning, å vilken avlöningsreglementet den 11 november 1938 (nr 660) för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor eller avlöningsreglementet den 30 september 1937 (nr 868) för lärare vid folk- och småskolor är tillämpligt. Samma förmån bör jämväl tillkomma ordinarie eller extra ordinarie nomadlärare.

Jag delar ock den av statskontoret hävdade meningen, att bestämmelser i ämnet för närvarande lämpligen icke böra intagas i själva avlöningsreglementena. Under nu rådande förhållanden och i avvaktan på närmare erfarenhet rörande hemvärdets helt nyligen genomförda organisation och hemvärnsrörelsens vidare utveckling synes det mig ändamålsenligast att, i likhet med vad som skett i fråga om avlöning under vanlig militärtjänstgöring åt åtskilliga grupper befattningshavare i statens och kommuns tjänst, i ämnet meddelas allenast provisoriska föreskrifter.

Kungl. Maj:t torde böra av riksdagen utverka bemyndigande att utfärda dylika föreskrifter av i huvudsak det innehåll, jag nyss förordat.

Beträffande avlöningsförmånerna under tjänstgöring vid verkshemvärn yttrar departementschefen bland annat:

För egen del anser jag i likhet med verksstyrelserna att, där verkshemvärnsman beordras till tjänstgöring vid verkshemvärdet under förhållanden som avses i 11 § 2 mom. hemvärnskungörelsen, d. v. s. under krig och eljest, då hemvärdet hålles i beredskap, sådan tjänstgöring är att likställa med annan tjänstgöring i verkets tjänst och att fördenskull den rätt med avseende å avlöning och pension, som tillkommer hemvärnsmannen i hans civila befattning, bör bibehållas även under hemvärnstjänstgöringen. Jag förutsätter dock härvid, att varken resekostnads- och traktamentsersättning eller tjänstgöringstraktamente eller ersättning för övertid skall utgå under ifrågavarande tjänstgöring. I likhet med lönenämnden anser jag, att det i 12 § hemvärns-

kungörelsen stadgade försörjningsbidraget icke bör tillkomma verkshemvärnsman.

Jag biträder ock den av verksstyrelserna uttalade uppfattningen att i princip någon ersättning av verksmedel icke bör utgå till verkshemvärnsman under tjänstgöring vid hemvärdet i fredstid. Däremot torde den rätt med avseende å avlöning och pension vid sjukdom och olycksfallsskada, ådragen i hemvärnstjänsten, som föreslagits, böra få åtnjutas. Jag vill i avseende härå framhålla, att även hemvärnstjänstgöring under nu avsedda förhållanden sker i verkets intresse och att det för ernående av tillfredsställande rekrytering av verkshemvärdet torde bliva erforderligt, att nämnda särskilda förmåner erbjudas tjänstemännen. Likaledes synas mig de föreslagna förmånerna av oavkortad lön under högst 10 dagar för år samt resekostnads- och traktamentsersättning ävensom tjänstgöringstraktamente vid deltagande i kurser för hemvärnsbefäl böra få tillgodonjutas, resekostnads- och traktamentsersättning samt tjänstgöringstraktamente dock endast i de fall, då vederbörande icke erhåller fria resor m. m. enligt bestämmelserna i hemvärnskungörelsen. Det av lönenämnden väckta detaljspörsmålet om fastställande av ett enhetligt tjänstgöringstraktamente torde få närmare övervägas i samband med utfärdande av de bestämmelser rörande villkoren för verkspersonalens tjänstgöring vid verkshemvärdet, som bliva erforderliga.

Jag förutsätter, att vid bifall till vad jag nu förordad ersättning enligt föreslagna grunder jämväl skall tillkomma arbetare vid här ifrågavarande verk under tjänstgöring vid verkshemvärdet.

Med hänsyn till arten av de förmåner, varom här är fråga, föreslår jag, att Kungl. Maj:t hemställer om riksdagens medgivande att utfärda erforderliga bestämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat. Enligt vad jag inhämtat är emellertid avsikten att anordna verkshemvärn jämväl vid statens järnvägar. Sådan fråga kan möjligen bliva aktuell även vid något annat statens verk. Då de i det föregående föreslagna grunderna för avlöning m. m. till personal under tjänstgöring vid verkshemvärn givetvis böra gälla även i dessa fall, synes det lämpligt, att medgivandet erhåller generell karaktär.

8:o) **Visst undantag från de i civila avlöningsreglementet meddelade bestämmelserna angående tjänstedrätt** (sid. 33—36). Jämlikt 45 § civila avlöningsreglementet äger tjänsteman, som är pliktig att under tjänstgöring vara iförd tjänstedrätt (uniform) eller bära tjänstetecken eller vars tjänstgöring påkallar nyttjandet av särskild skyddsbeklädnad, att genom vederbörande myndighets försorg bekomma för ändamålet erforderliga persedlar eller materialier antingen med äganderätt, mot särskild ersättning enligt de i 46 § angivna grunderna, eller, där så prövas lämpligt i fråga om tjänstetecken eller skyddsbeklädnad, såsom lån. Ersättning för utbekomna klädespersedlar eller materialier skall jämlikt 46 § sagda reglemente motsvara myndighetens självkostnadspris. I fråga om tjänsteman, som är pliktig att under tjänstgöring bära fullständig uniform, skall dock vid ersättningens bestämmande avdragas ett belopp, motsvarande trettio procent av självkostnadspriset, vederbörande myndighet likväl obetaget att, där särskilda skäl därtill föreligga, medgiva större avdrag, dock högst femtio procent av självkostnadspriset.

Vad sålunda stadgats i fråga om tjänstedräft för ordinarie tjänstemän gäller enligt 23 och 41 §§ civila icke-ordinariereglementet jämväl för extra ordinarie och extra tjänstemän (aspiranter).

I skrivelse den 29 oktober 1940 har *lotsstyrelsen* hemställt om Kungl. Maj:ts medgivande att, med tillämpning av de i 46 § civila avlöningsreglementet angivna grunderna, till uniformspliktig tjänsteman vid lots- och fyrstaten, vilken själv anskaffat uniformspersedel, som av styrelsen prövas erforderlig, utbetala bidrag till anskaffningskostnaderna.

Över lotsstyrelsens framställning har utlåtande avgivits av *allmänna lönenämnden*.

Departementschefen har för egen del anfört:

Enligt avlöningsreglementets bestämmelser är tjänsteman, som är pliktig att bära fullständig uniform, berättigad att vid inköp från vederbörande verk av uniformspersedlar eller materialier därtill erhålla bidrag av statsmedel till anskaffningen i form av rabatt å det självkostnadspris, som verket haft att vidkännas för persedlarnas eller materialiernas upphandling. Förutsättningen för erhållande av dylikt bidrag är sålunda, att anskaffningen sker genom vederbörande verks försorg. Enligt lotsstyrelsens föreliggande förslag skulle tjänsteman vid lots- och fyrstaten, som visserligen mot ersättning med rabatt utbekommit material (tyg m. m.) från verket men själv ombesörjt tillverkningen av uniformspersedlarna, erhålla kontant bidrag till tillverkningskostnaderna. Lotsstyrelsen har därjämte ansett, att till tjänsteman, som under övergångstiden från civila avlöningsreglementets ikraftträdande den 1 juli 1939 till dess styrelsen under år 1940 hunnit anskaffa erforderligt lager av tyg m. m. för personalens uniformsbehov, utan styrelsens förmedling ombesörjt såväl inköp av tyg till uniform som uniformstillverkningen, skulle kunna utbetalas kontant bidrag beträffande hela uniformskostnaden. Möjlighet borde lämnas öppen att även framdeles bereda personalen sådan ersättning.

Om jag och hyser viss tveksamhet inför den av lotsstyrelsen föreslagna anordningen, har jag likväl ansett mig, särskilt med hänsyn till den anförda svårigheten för styrelsen att under nuvarande förhållanden centralt anskaffa och mot ersättning tillhandahålla färdiga uniformer åt den uniformspliktiga personalen, icke böra motsätta mig styrelsens förslag att medgiva kontanta bidrag till tjänstemän, som själva ombesörja tillverkning av sina uniformspersedlar. Ett medgivande för styrelsen att utbetala dylika bidrag bör dock endast lämnas försöksvis tills vidare under nu rådande krisförhållanden. Såsom ovillkorlig förutsättning för detta medgivande bör gälla, att verket härigenom icke åsamkas större kostnader för personalens uniformering än som skulle uppkomma vid anskaffning genom verkets försorg av färdiga uniformspersedlar. Medgivandet torde även få inbegripa bidrag till personalens kostnader för inköpt uniformstyg under den förut omförmälda övergångstiden liksom även eljest, där särskilda skäl föreligga.

Då den försöksvisa anordning, jag sålunda förordar, uppenbarligen innebär ett avsteg från bestämmelserna om tjänstedräft i civila avlöningsreglementet, torde Kungl. Maj:t böra inhämta riksdagens bemyndigande att meddela beslut härutinnan.

9:o) **Fråga om rätt för hos distriktslantmätare anställt tekniskt biträde, som åtnjutit ledighet för värnpliktstjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering, att erhålla avlöningsförbättring**

av statsmedel (sid. 36 och 37). I proposition, nr 97, till 1939 års lagtima riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag om avlöningsförbättring enligt vissa grunder till de hos distriktslantmätarna anställda tekniska biträdena. Förslaget blev av riksdagen godkänt (skr. nr 183). I enlighet härmed må av lantmäteristyrelsen hos lantmätare anställt tekniskt biträde, som efter förordnande av styrelsen innehåft sådan anställning under tre år eller mera med en sammanlagd effektiv tjänstgöringstid av minst 24 månader, erhålla avlöningsförbättring av statsmedel genom ålderstillägg å 240 kronor för där- efter infallande kalenderår om minst 8 effektiva tjänstgöringsmånader. På enahanda villkor må efter ytterligare tre anställningsår ålderstillägget utgå med 480 kronor, efter ytterligare tre år med 720 kronor och slutligen efter ytterligare tre år med 960 kronor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 oktober 1940 har *Sveriges lantmäteritekniska biträdens riksförening* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte av billighetsskäl medgiva, att avlöningsförbättring av statsmedel måtte få utgå till tekniskt biträde, ändock att sådant biträde på grund av värnpliktstjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering icke kunnat fullgöra härför stadgad tjänstgöring inom lantmäteriet.

Över framställningen hava utlåtanden avgivits av *lantmäteristyrelsen*, *allmänna lönenämnden* och *statskontoret*.

Departementschefen har förordat, att Kungl. Maj:t utverkar medgivande av riksdagen, att tekniskt biträde må såsom effektiv tjänstgöringstid för erhållande av avlöningsförbättring taga i betraktande jämväl tid, varunder han i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering varit inkallad till värnpliktstjänstgöring, dock endast i den mån biträdet av värnpliktstjänstgöringen varit hindrad att fullgöra för avlöningsförbättringens åtnjutande eljest föreskriven tjänstgöring.

10:o) **Förlängt bemyndigande för Kungl. Maj:t att meddela särskilda avlöningsföreskrifter vid eventuell övergång till krisadministration** (sid. 38). I proposition, nr 294, till 1940 års lagtima riksdag, hemställde Kungl. Maj:t bl. a. om riksdagens bemyndigande att meddela de särskilda avlöningsföreskrifter, som sammanhänge med övergång till krisadministration. Bemyndigandet avsåg, förutom rätt att överföra tjänstemän på en särskild temporär krisindragningsstat och besluta om dessa tjänstemäns avlöningsförmåner, jämväl befogenhet att, om och i den mån så befundes lämpligt, föreskriva vissa begränsningar av löneförmånerna till den personal, som bibehölles i tjänstgöring.

Riksdagen biföll propositionen men fann sig därvid böra i princip begränsa fullmakten till att gälla ett budgetår i sänder.

Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag avser förlängning av bemyndigandet för nästkommande budgetår.

11:o) **Skyldighet i vissa fall för beställningshavare vid försvarsväsendet att underkasta sig läkarundersökning m. m.** (sid. 38—40). I skrivelse den 4 juli 1940 hava *arméförvaltningens civila departement* och *sjukvårdsstyrelse*

hemställt, att gällande föreskrifter angående skyldighet i vissa fall att förete läkarintyg för vinnande av anställning i statens tjänst ävensom angående skyldighet för tjänsteman, tillhörande den civila statsförvaltningen, att i vissa fall underkasta sig läkarundersökning m. m. måtte utvidgas att avse jämväl civil personal hänförlig under militära tjänstepensionsreglementet. Vidare har hemställts om utfärdande av bestämmelser för nämnda personal, motsvarande 15 § 1 mom. sista stycket civila avlöningsreglementet och 14 § 1 mom. sista stycket civila icke-ordinariereglementet rörande avlöning under den tid ledighet åtnjutes för tvångsvis anordnad läkarundersökning.

I ärendet hava infordrade utlåtanden avgivits av *flygförvaltningen*, *marinförvaltningen* och *försvarsväsendets lönenämnd*. Lönenämnden har anfört, att införandet av föreskrift i militära avlöningsreglementet respektive icke-ordinariereglementet motsvarande de ovan berörda stadgandena i civila avlöningsreglementet respektive icke-ordinariereglementet syntes böra avse all personal, å vilken de militära avlöningsreglementena äro tillämpliga.

Departementschefen har för egen del anfört:

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att gällande kungörelse angående skyldighet i vissa fall att förete läkarintyg för vinnande av anställning i statens tjänst ändras på det sätt, att bestämmelserna bliva tillämpliga jämväl å vid försvarsväsendet anställd civil personal, vilken åtnjuter pensionsrätt enligt militära tjänstepensionsreglementet. Jag torde framdeles få ånyo anmäla denna fråga inför Kungl. Maj:t.

Jämväl beträffande frågan om en motsvarande utvidgning av gällande bestämmelser angående skyldighet för tjänsteman, tillhörande den civila statsförvaltningen, att i vissa fall underkasta sig läkarundersökning m. m. kan jag ansluta mig till det föreliggande förslaget. Då hithörande bestämmelser (kungörelsen 1935: 459) tillkommit efter riksdagens hörande, torde Kungl. Maj:t böra inhämta riksdagens bemyndigande att meddela erforderliga föreskrifter på denna punkt.

Såsom en konsekvens av det nu anförda bör emellertid även övervägas införandet av visst tillägg till de i militära avlöningsreglementet intagna bestämmelserna om avlöning under tjänstledighet för behörigen styrkt sjukdom. Nämnda tillägg skulle — i anslutning till stadgandet i 15 § 1 mom. civila avlöningsreglementet — innebära, att vad i 20 § 1 mom. militära avlöningsreglementet sägs skall, i enlighet med vad därom särskilt stadgas, gälla även i fråga om avlöning till beställningshavare, som erhåller tjänstledighet för tvångsvis anordnad läkarundersökning. Jag finner mig, med beaktande jämväl av vad försvarsväsendets lönenämnd anfört, böra tillstyrka, att till riksdagen avlåtes förslag till ändrad lydelse av 20 § 1 mom. militära avlöningsreglementet av nu angiven innebörd.

Därest förslaget vinner riksdagens bifall, torde Kungl. Maj:t sedermera böra besluta om införande av motsvarande bestämmelse i militära icke-ordinariereglementet.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts under punkterna 1:o) och 2:o) framlagda förslag finner sig utskottet böra tillstyrka.

Beträffande förslagen under punkterna 3:o) och 4:o) vill utskottet erinra, att utskottet tidigare i utlåtandena nr 81 och nr 126 tillstyrkt de organisa-

tionsförslag, vilka föranlett de under dessa punkter behandlade framställningarna angående *dels* semester för vissa befattningshavare vid karolinska institutet och karolinska sjukhuset, *dels ock* vissa förordnande-tjänstemän vid telegrafverket återgång till förut innehavd befattning. Vid sådant förhållande och då de ifrågavarande framställningarna syntes utskottet motiverade, får utskottet tillstyrka bifall till propositionen jämväl i dessa delar.

Kungl. Maj:ts under punkterna 5:o)—7:o) framlagda förslag ha icke givit utskottet anledning till annat uttalande, än att utskottet i likhet med departementschefen finner skäl tala för att tjänsteman under ledighet för deltagande i övningar och kurser vid det allmänna hemvärdet äger behålla honom eljest tillkommande lön med B-avdrag under högst 14 dagar. Likaså anser utskottet rimligt, att tjänstgöring vid verkshemvärn under krig eller anbefalld beredskap med avseende å lön och pension i princip likställes med annan tjänstgöring vid verket. Under tjänstgöring vid verkshemvärn i fredstid synes det utskottet däremot vara tillfyllest, om tjänsteman tillförsäkras de förmåner vid sjukdom och olycksfall samt deltagande i kurser för hemvärnsbefäl, som departementschefen förordat. Utskottet tillstyrker förty Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

Gentemot det under punkten 8:o) föreslagna undantaget från de i civila avlöningsreglementet meddelade bestämmelserna angående tjänstedräkt har utskottet icke kunnat undgå att hysa vissa betänkligheter med hänsyn till de konsekvenser, som kunna befaras bliva följden av ett dylikt undantag. Då utskottet likväl icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag i denna del, har utskottet ansett sig böra understryka, att det ifrågasatta medgivandet åt lotsstyrelsen att utbetala bidrag till tjänstemän, som själva ombesörja tillverkning av sina uniformspersedlar, endast bör lämnas försöksvis tills vidare under nu rådande förhållanden. I likhet med departementschefen förutsätter utskottet även, att från lotsverkets sida tillses, att verket icke härigenom åsamkas större kostnader för personalens uniformering än som skulle uppkomma vid anskaffning genom verkets försorg av färdiga uniformspersedlar.

Kungl. Maj:ts under punkterna 9:o)—11:o) framlagda förslag hava icke föranlett särskild erinran från utskottets sida.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna de vid propositionen fogade förslagen till kungörelser om ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) samt om ändrad lydelse av 20 § 1 mom. militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 275);

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad departementschefen förordat vidtagna ändring av bestämmelserna angående kvinnlig lärares avlöning under ledighet för havandeskap eller barnsbörd i 19 § avlöningsreglementet den 30 september 1937 för lärare vid folk- och småskolor samt i 14 och

33 §§ avlöningsreglementet den 11 november 1938 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor;

c) medgiva, att ordinarie läraren i musik vid östra realskolan i Göteborg Werther Carlson må med sin tjänst förena befattning såsom ordinarie folkskollärare vid Göteborgs folkskolor och att ordinarie folkskolläraren vid Göteborgs folkskolor Torsten Carlsson må med sin tjänst förena befattningen såsom ordinarie kantor och organist vid Göteborgs Masthuggs församling;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsak enligt de grunder, som departementschefen angivit, utfärda bestämmelser angående avlöning till vissa befattningshavare (lärare) i statens tjänst ävensom till vissa kommunalt anställda lärare under tjänstledighet för deltagande i hemvärnsövningar och hemvärnskurser;

e) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsak enligt de grunder, som departementschefen angivit, utfärda bestämmelser angående avlöning m. m. till befattningshavare i statens tjänst under tjänstgöring vid verkshemvärn;

f) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om kontant bidrag till sådan uniformspliktig personal vid lots- och fyrstaten, som själv ombesörjer anskaffning av färdiga uniformsper-sedlar;

g) medgiva, att hos lantmätare anställt tekniskt biträde må såsom effektiv tjänstgöringstid för erhållande av avlöningsförbättring av statsmedel taga i betraktande jämväl tid, varunder biträdet i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering varit inkallad till värnpliktstjänstgöring, dock endast i den mån biträdet på grund av värnpliktstjänstgöringen varit hindrad att fullgöra för avlöningsförbättringens åtnjutande eljest föreskriven tjänstgöring;

h) lämna Kungl. Maj:t fortsatt bemyndigande för budgetåret 1941/42 att meddela särskilda avlöningsföreskrifter vid eventuell övergång till krisadministration;

i) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter angående skyldighet för vid försvarsväsendet anställd civil personal, vilken åtnjuter pensionsrätt enligt militära pensionsreglementet, att underkasta sig läkarundersökning m. m.

Stockholm den 23 maj 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Asplund, Pauli, Bergman, Torsten Ström, Lindström, Heiding, Andrén, Björkman, Gustaf Iwar Anderson* och *friherre De Geer*; samt

från a n d r a kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Danielsson, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Strindlund, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Starång* och *Olsson* i Kullenbergstorp.
